

BUDAFOK-TÉTÉNYI LAPOK

POLITIKAI HETILAP

A szerkesztőség és kiadóhivatal ideiglenes helyisége:
BUDAPEST, IV., SEMMELWEISS-U. 4.
Hirdetés díjszabás szerint. — Kéziratot nem adunk vissza.

Főszerkesztő: Dr. FÜRTH BÉLA
Felelős szerkesztő: Dr. LUKÁCS IMRE
Főmunkatárs: Dr. SZTERÉNYI GYULA

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 5.— korona
Fél évre 2.50
Egyes szám ára 10 fillér.
Megjelenik minden vasárnap.

Választópolgárok!

Választás előtt állunk.

A polgárság legszebb jogát lesz hivatva gyakorolni: a képviselő választási jogot.

A nemzeti akarat megnyilvánulása azonban csak úgy lesz értékes, csak úgy fog az ország javára válni, ha az szabadon és főleg a maga tisztaságában nyilvánulhat meg.

Hogy a pénz, az ígéret, a fenyegetés, az etetés és itatás, a vallás szent eszközeivel való visszaélés, a népet meggyőzésétől el ne tántorítsa, a magyar törvényhozás bölcsessége mindezek ellen hathatós védelmet nyújt a választó polgárságnak.

A király által szentesített törvények tiltják a választóknak megfélemlítését, a lélekvásárlást, az etetést és itatást, a vallás szent eszközeinek kortes célokra való felhasználását; a tilalom pedig szigorú büntetéssel sújtja, nemcsak a megfélemlítőket és megvesztegetőket, hanem a megvesztegetetteket, akik pénzért vagy más előnyért, ételért, szavazatukat eladják.

Választás előtt állunk, tehát időszerűnek tartjuk, hogy a király által szentesített magyar országos törvények idevágó rendelkezéseit felsoroljuk.

Btk. 178. §. Azok, akik valamely választót, erőszak vagy fenyegetés által, választói jogának szabad gyakorlatában megakadályoznak, történjék az akár országgyűlési képviselő, akár törvényhatósági, községi tisztviselő, vagy előjáró, törvényhatósági bizottsági tag, vagy községi képviselő választására nézve: a választói jog megsértésének vétségét követi el és 6 hónapig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Btk. 185. §. Aki a választónak

vagy annak tudtával hozzátartozójának azon célból, hogy az bizonyos jelöltre szavazzon vagy ne szavazzon, vagy a szavazástól tartózkodjék, pénzt vagy pénzürtéket, vagy más előnyt ad vagy ígér: hat hónapig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanezen büntetéssel büntetendő azon választó is, ki a neki vagy tudtával hozzátartozójának, a jelen §-ban megjelölt célból adott pénzt vagy más előnyt elfogadja.

Btk. 186. §. Három hónapig terjedhető fogházzal és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az: aki az előbbi §-ban említett célból etet itat: valamint az is, aki ezen etetést és itatást elfogadja.

Btk. 187. §. Azon közhivatalnok, aki hivatala hatáskörébe eső cselekménye vagy arra vonatkozó ígérete által, valamely választót bizonyos jelölt melletti vagy elleni szavazásra, vagy a szavazástól tartózkodásra bírni törekszik: két évig terjedhető fogházzal büntetendő.

Btk. 188. §. A jelen fejezetben meghatározott büntett vagy vétség elkövetői ellen, a büntetésen felül a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése is alkalmazandó.

Hivatalvesztés csak az ellen mondandó ki, aki a büntett vagy a vétség elkövetésekor közkivaltat viselt.

1899 : XV. t.-c. 170. §. Az a lelkész vagy vallási szertartás teljesítésére jogosított vagy egyházi tisztséget viselő más személy, aki a vallás szertartásának végzésére rendelt helyiségben vagy vallásos jellegű gyülekezetben a választás eredményének befolyását célzó nyilatkozatot tesz;

vagy aki abból a célból, hogy egy

vagy több választó bizonyos jelöltre szavazzon, vagy a szavazástól tartózkodjék, az egyházi kegyesekben való részesítésre tesz ígéretet, vagy egyházi fenyték alkalmazásával, vagy a kegyesek elvonásával, vagy tulvilági büntetéssel fenyeget;

vagy aki vallási tisztelet tárgyait vagy olyan tárgyakat, amelyek egyházi szertartások végzésére rendelvek, a választók gyülekezetén, vagy választási menetben használ;

vagy aki ily tárgyaknak, ha azok felett ő rendelkezik, ezen célra való használatát megengedi: egy évig terjedhető pénzbüntetéssel, valamint politikai jogai gyakorlatának felfüggesztésével büntetendő.

1899 : XV. t.-cz 191. §. Aki vallási tisztelet tárgyait, vagy olyan tárgyakat, melyek egyházi szertartásokra rendelvek, választók gyülekezetén, vagy választási menetben használ — ha 170. §-ban meghatározott eset nem forog fenn — három hónapig terjedhető fogházzal és politikai jogai gyakorlatának felfüggesztésével büntetendő.

Választópolgárok!

Óvakodjatok attól, hogy lelketeket bárkinek is áruba bocsássátok.

Ne féljete senkitől, mert törvény biztosítja, törvény bátyázza körül alkotmányos jogainkat. S ha mégis valaki fenyegetéssel vagy Judás-pénzzel közelne felélek, háriátok el magatoktól a kisértést; a kisértőt pedig hozzátok tudomásunkra és mi készek vagyunk a törvény védőpajzsával és az igazság sujtó karjával vértelve, megvédeni mindenki ellen a polgárok alkotmányos jogait és függetlenségét.

Reméljük, hogy a törvény idézése, elégséges lesz, hogy a kisértések elmaradjanak.

Kunó.

Politikai szemle.

Magyarországon lassan elsimul a képviselőház felosztása előtt a parlamentben megsebesített miniszterek merénylői által fölidézett botrány, mely alkalmas volt arra, hogy a külföldön a régi rossz hírünket még rosszabbá tegye. A miniszterium kapott egy csomó részvétellel és bizalmi nyilatkozatot, a dobálózó volt képviselők ellen pedig megindult a büntető eljárás. A kormány egyébként ismét néhány államtitkári és főispáni állást töltött be s a főispáni beiktatások mindenütt a régi szokott ünnepélyes módon történnek. Vármegyénk a választások lezajlásáig nem kap főispánt. A legujabb nemzeti munkapárt jelölt különben kerületünkben Gössl Hugó ráczkevei kir. uradalmi főtiszt. Szaczellár György Dörogon lép föl ugyancsak munkapárti programmal.

Kréta szigetén megváltak a választások. A kormánypárt 45 mandátumot kapott, az összes többi pártoknak szintén ennyi képviselőjét választották be. A krétai védőhatalmak követői különben Rómában érkezetletet fognak tartani, melyen a sziget sorsáról fognak határozni.

Arabia ismét forrong. Said Esrachid emir aki független uralkodó, természetesen nem európai értelemben, két másik törzset véres ütközetben leverte, a török helyőrség ellen indult. A többi törzsek is fellázadtak s megesküdtek, hogy Törökországnak többé nem fizetnek adót.

Szerbia királya megjárta Szentpétervárt és az orosz czár mérsékelt kitüntetéssel fogadta, amiért a szerbek közt oroszország ellenes hangulat kapott lábra. A konstantinápolyi ut talán most fog következni.

Olaszország miniszteriuma előre látván leszavaztatását: lemondott.

Bulgária királya tulesett azon a kényes viziten, hogy volt urát: a török szultánt meglátogatta. Konstantinápolyban nagy ünnepséggel fogadták az egykori vazallus-fejedelmet. Alattvalói azonban nincsenek elragadtatva a vizittől, aminek fényes bizonyossága, hogy török és bolgár határőrök közt újabb véres összeütközések voltak.

Franciaország kormányának a képviselőház a Diaz ügyből kifolyólag bizalmat szavazott.

Az Északamerikai Egyesült Államok képviselőháza is európaiasodik. Az elnök került összeütközésbe az ellenzékkel, aminek viharos, másnap délelőttig tartó ülés lett a következménye.

Törökország szultánja, úgy hirlík, mégis lemond arról, hogy az európai udvaroknál látogatást tegyen. Helyette a nyáron testvére fog néhány uralkodót meglátogatni. Törökország azonban egyébre is készül. Nagy csomó hadihajót épített — tíz évi részletfizetésre.

Görögország ismét veszélyes helyzet előtt áll; ezuttal a fölművelők forronganak. Ügynökök és tanítók bujtogatják a népet a forradalomra. Több helyütt vasutakat állítottak meg s a jószágfelügyelőket elkergették. A képviselőházat 30-án a király feloszlatta s ünnepélyes ígéretet tett, hogy az alkotmány revíziója végett összehívja a nemzetgyűlést. A katonai liga feloszlott.

Nagybritánia és Írország kormánya nehéz helyzet előtt áll. A felsőház maga fogott hozzá, hogy önmagát reformálja. A kormány természetesen radikálisabb reformokat akar; hogy a felsőház a költségvetéshez egyáltalán ne szólhasson s hogy minden javaslat a lordok hozzájárulása nélkül is törvénynyé váljék, ha az alsóház három ülészakba azt elfogadja. Esetleg ha ez nem sikerülne: a

felsőház reformja választás után lenne megoldva; 40 évnél idősebb peerek és képviselők lennének választhatók a felsőházba, mely így is a előbbi módon lenne hatalmában korlátozva. Mivel az irek a kormány ellen fordultak, valószínűleg fejoszlatták az alsóházat. A király és trónörökös addig a szultánhoz utaznak látogatóba.

Abessinia császára: Menetik tényleg meghalt. Legalább mindenütt megerősítik a hirt. Ő volt az egyetlen nagy uralkodó Afrika történetében az egyiptomi dinasztiák és punok korszaka óta. Országát, melyet keresztény vallásu szerencsenek laknak szerencsés hadjárataival és okos politikájával hatalmassá tette. Az olaszok segítségével jutott trónra, de mikor az olaszok a szomszéd Eritreában Abesszinia kárára és veszedelmére kezdtek terjeszkedni, Menelik 1895-ben háborút indított ellenük, és véres csaták után, melyekben több, mint tizenkétezer olasz vesztette életét, kiverte az olaszokat Abessziniaából. Ettől kezdve a franciák segítségével igyekezett lehetőleg modern kormányzatot [teremteni Abessziniában, vasutakat épített, és számtalan iskolát állított. Néhány hónappal ezelőtt szélütés érte a 68 éves, ritka energiájú szerencsen uralkodót.

Budafoki problémák.

Ököritő.

Egész csomó aktuális témák van s a végzet ismét egy újat és borzalmast vetett a tollhegyekre. Csak egy színmagyar község nevét foglaltuk itt gyászkeretbe, de ha meggondoljuk: az ország nevét kellett volna széles, fekete gyászkeretbe foglalni.

Statisztika a falun.

Ami a statisztikát illeti, a községi jegyző egy alkalmas napon megkapja a felsőbb hatóságtól a rendeletet, hogy össze kell irni a faluban a madarakat. Hogy kinek mennyi van. Nem azokat a hazátlan madarakat, amelyek ide-oda röpdösnek, télen hűtlenül elki-vándorolnak, akár csak az Amerikába haladó magyarok az inség elől. Hanem azokat a rendes madarakat, akik a házak és tanyák udvaraiban élnek, hogy időnkint eledelül szolgálhassanak. Jó állatok ezek: csirkék, ludak, kacsák. Különösen a csirke, amire azt szokás mondani, hogy a gazda csak akkor eszi, ha vagy a csirke beteg, vagy a gazdája. No ez nem egészen igaz, de annyi igazság mégis van benne, hogy a gazda nem eszi a csirkét, inkább eladja, helyette inkább a kását és a birkahúst kedveli. Persze egészen más, hogy az angolnak is a birka a

Nem akar várni;

Mi van odafönn: kíváncsi rája.

Kis bogaraktól

Hallott a Napról

Sok szép mesét

S kidugja — szökve —

Egy nap a földre

Kicsiny fejét.

Am akkor reggel a tavaszi szél

Nagy, szürke felhőt hajtott az égre.

— A virág fázott;

A nap nem látszott;

Hiába szökött, szegény, meg érte!

S dél felé — de kár! —

Picziny szíve már

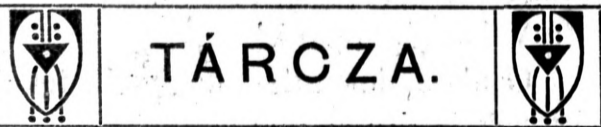
Alig dobog

S megfagy szegényke

— S a Nap a rétre

Lemosolyog.

Anders Ramsay.



TÁRCZA.

DAL A KIS HÓVIRÁGRÓL.

Minden jog fenntartva.

Egy hóvirágnak szól a mamája,

Tavaszi felé, a levelek alatt:

— „Fogadj szót szépen;

Ezen héten

Fejed kidugni nem, még nem szabad!

Inkább melegebb,

Puhább levelek.

Alá erigj!

Még fagyok járnak;

A napsugárnak

Ne higj, ne higj!”

A hóvirág is olyan mint a lány:

Hiába inti őt a mamája . . .

— Történjék bármi,

Nemzeti katasztrófa az ököritői gyász. Négyszáz ember lett az áldozata, hatvan-hetven sebesült küzködik rettenetes haláltusában s a kis szatmármegyei falu felé részvétellel tekint az egész világ.

Egy rettenetesen gonosz és borzalmas tréfát csinált Husvét hétfőjére a végzet. Az egész világ szorongó lélekkel az Etnát lesi, mely már napok óta fenyegetve morajlik és okádja a forró sarat. Ez foglal le minden ijedelmet és egyszerre csak egy soha se halott nevű kis magyar községben, ahol nincs vulkán, ami kitörjön, egy korcsmaház udvarán az állásban megpattan egy petróleumlámpa üvege és a rongyos petróleumlámpából gyilkosabb katasztrófa dül emberek százaira, mint amekkora egy tűzhányóhegy gyomrából szakadhatna. Nagyobb tetemhalmot épít, több sirt ásat, mint akár egy kolera és jobban kiöl egy népes falut, mint egy tatárjárás.

A községben táncmultság volt abban a csürben, ahol később kiütött a tűz. A csür papirdiszitményekkel volt ékesítve, lampionokkal és petróleumlámpákkal világítva. Oldalai deszkafalak voltak s bejárása csak egy keskeny ajtó. Természetes, hogy a deszkafalon a lángok gyorsan szétfutottak s alig néhány másodperc múlva elharapódzott a tűz az egész csür tetőzetére. A táncoló párok jajveszékelve rohantak a kijárat felé. Az egyetlen kijárat előtt egy pillantás alatt ott nyüzsgött az egész közönség annyira összetorlódva, hogy teljesen elzárták a kijáratot. A tűz pedig hihetetlen gyorsasággal kapott a tetőzetbe s valóságos parázs-zápor hullott alá. Ötvenen, százan gyultak meg egyszerre s mint élő fáklák futkostak ide s tova, mások ájultan estek az égő parázsakra, a tömeg pedig állati küzdelemmel gázolta egymást a kijárat előtt.

nemzeti eledele, de legalább angolul nem mondják, hogy birkahus, hanem mondják, hogy: ürücomb. Ez más, egészen más.

Mindegy az no különben. A földolog, hogy ess hasra minden előtt, ami külföldi, forogj a hasadon, amíg ki nem lyukad, majd azután jó lesz gyerekjátékhoz pörgetyűnek, mint a dióhéj, amelyből más már kiette a belet.

A tinóból ökör lesz ugyan, ha Bécsbe viszik, de a birka mindig csak birka marad. Bürge — mint mondani szokás. — Ez az állat az, amelynek tökéletesen mindegy, hogy egy ember, vagy két ember nyirja e a hátáról a gyapjút. Igaza van neki. Ha már egyszer ugyanis nyirják, ez a dolog teljesen egyre megy.

Nincsen annak még ötven esztendeje sem, hogy az ország vagyonának egy ötödésze a birkákban feküdt. A lábón járó birkák-

A faluban levők kétségbeesetten siettek a szerencsétlenek segítségére. Oltásról szó sem lehetett. Az emberi hangok rettenetes zürzavara hallatszott ki az égő csürből. Odabent a kijárat előtt az embertömeg végre elérte egymáson gázolva keresztül azt a magasságot, hogy a csür oldalának nyitott nyílásán át levethette magát a csür elé. Mintegy százan menekültek így meg a biztos tűzhálától, embertársaik összetaposott hulláin keresztül. A csür teljesen leégett és a bentrekedtek valamennyien szénné égtek.

Hajnalodott már, amikor a tűz kihamvadt. A megmenekültek közül többen megtévelyodtak a kiállott izgalmaktól és világgá szaladtak.

A többi ösmerik Önök a napilapokból. Tudják, hogy a német császár is részvétét fejezte ki s hogy Bécs városa 10000 koronával kezdte meg az adakozást. Ám annak a négyszáz halottnak életét már semmi sem adhatja vissza.

*

Budafokon, a Péter-Pál-utca végén most épül a nagy téglagyár. Eddig vagy hat munkás-lakóház készült el belőle, mindegyik házban 4—6 apró szobácskával, ami konyha is. Ahol sütnék, főznek, alusznak. A házikók pedig tetőtől az oldalukig tiszta és kevésbe kerülő fából vannak ácsolva, legfeljebb némelyiknek az oldala van kátrányos papirossal beszögezve.

Csak egy elpattant spirituszos-üveg, egy felborult lámpa, egy ki pattant szikra, egy égve maradt pipa kell s ötven-hatvan ember — Isten őrizz, — egy új Örökítőre ébredhet.

Teremtő Isten! Ki vállalja el ezért a felelősséget?

ban. Amelyre a juhászok ügyeltek szigorúan a végiggombos bőrnadrágban. Hogy jól ügyeltek-e, rosszul ügyeltek-e, nem tudatik. Elég az avval, hogy a birkák elfogyatkoztak, gyapjaikat már nem mossák annyian, mint azelőtt. Más volt ez azelőtt. Azelőtt birkausztatáskor a tóparton lehetett látni azt a vádliparádét ingyen, amit most különféle színházakban pénzért mutogatnak. Kivéve: hogy a bérasszonyok igen alkalmas módon nyakonvágják az embert, ha szömtelenkődött, a balletcsillagok meg nem igen vágják pofon. Változnak tehát ezen irányban is az idők. Pedig az emberek az öskortől fogva egészen máig egyformák. Csak a hangulatok mások. Nagy summa pénzeket kell elkölteni a színházi holdvilágért, pedig a színház falán kívül szebbet ad ingyen az Isten.

De hát így persze messze kalandozunk a mondanivalótól, amint az történni szokott

A Hólabda-csalás.

Az áldatlan napi-politika és az apró-cseprő községi dolgok némuljanak most el. Olyan veszedelem fenyeget bennünket, mely tönkre akarja tenni a gyenge magyar ipar egyik fiatal hajtását: a magyar órásipart. Ha pedig ez pusztul: azt mindnyájan megérezzük, mert a vele pusztuló sok ezer dolgos, fogyasztó és adófizető munkás-kéz megsemmisülése egyrészt a drágaság növekedését fokozza, másrészt az adozók számának kevesbedésével a közterheket növeli.

A puritán polgáremberek hazájának hittek eddig Svájcot, ahol a lakosság egyébbel sem törődik, mint azzal hogy az idegennek olcsó pénzért ciczeronejéül szegődjék. Ha a tiszta családi és szigorúan erényes polgári életet mintául állították oda, jobb példát nem is czíthattak, mint a gyönyörű Svájc csöndes, békés lakóit. Akiknek csak arra van gondjuk, hogy egymást boldogítsák, akik között nem terem meg sem stréber, sem krakéler, s akik közé menekülhet minden, hazájából száműzött mártir. Ime, meg kell változnia a Svájcra való jó véleménynek. Mert nyilvánvaló lett, hogy ott is nőnek csalók és az üde alpesi levegő nem fujta ki onnét sem a konkolyt. Modern, napjainkba illő humbug vallja gazdául a svájczakat és enuncziálja, hogy hiába minden, sok becsületes embernek sok az alja.

A svájci óra klasszikus hírét ássa alá az a sok svájci óragyáros, aki hangos dobzóval fűnek-fának ingyenórát ígér. Akárki számot tarthat erre az ajándéokra, ha — eleget tesz azoknak a föltételeknek, amelyeket a gyáros elébe tűz. Agyafurt és ötletes ez a stikli, melylyel már ezer és ezer embert szedett rá a svájci gyáros. Nem lehet ellenük másképen védekezni, mint a leleplezéssel,

akkor, ha vasúti kocsiban ülve, utazva beszélget az ember. Mert ezt az egész dolgot a vasuton beszélte a községi jegyző, akivel történt.

Tehát az volt a hivatalos papirossban, amely a jegyzőhöz érkezett, hogy össze kell irni a madarakat. De nemcsak azokat, a négylábu lakóit a gazdasági udvarnak szintén. Teheneket, malacot, kecskét, ha van. Hogy minden háznál mennyi van, minden gazda mennyit mondhat belőle a tulajdonának.

Az ilyen összeírások soha sem kellemsék. A nép nem tudja mire vélni, fölösleges zaklatást lát benne. Kinek miköze ahoz, hogy hány csirkém van. Hátha holnap eladom mind, hogy egy se lesz, úgy mit ér a mai irás, Komédia és hazugság. Továbbá a szomszédnak ma egy kis csirkéje sincs, de tiz kötlősa ül a tojáson: holnap már lehet belőle

mert mindig akadnak hiszékeny balekok, akik fölösleges vagy talán nem is fölösleges pénzüket a nevető külföld zsebébe tömködik.

Első sorban öt forintot kell eljuttatni a gyáros kezéhez. Ha ezt a pénzt megkapta, akkor a megrendelőnek öt darab szelvényt küld a pénzért cserébe, amelyek közül az első a törzs-szelvény, az igazoló szelvény. Ezt az egy szelvényt meg kell az órára reflektálónak őriznie, a többi négyet pedig négy új aspiránsnak köteles a nyakába sózni. Ez a négy új megrendelő átveszi az elsőtől, aki tulajdonképpen a lavinát megindította, forintjával a négy szelvényt, így tehát az elsőnek öt forintból négy forintja megtérül. Ha pedig négy embere elküld a gyárosnak négy-négy forintot, akkor az első hólabdázó jutalmul egy olcsó zseborát kap, mely összevissza egy forintjába került. A négy játékos pedig azért fizeti a négy forintot, hogy a már meglevő szelvényhez, a gyáros hozzájuk négy friss szelvényt juttasson. Öt darab szelvényük van nekik is és ez az öt szelvény öt forintjukba került. Most az a kör, amelynek középpontja az első hólabdázó volt, megbomlik és ez a játékból egészen kiesik. Négy újabb kör alakul, melynek centrumai a második személyek lesznek. Ezeknél az előbbi művelet ismétlődik. Egy szelvényt, az igazolót, meg kell tartaniok, a többi négyet pedig ismerőseikre varrják föl. Mivel mindegyikük kezében négy szelvény van, ha minden rendjén megy, tizenhat szelvényest szereznek a gyárosnak. Ha e tizenhat is megkoczkáztatja a maga négy forintját, akkor a tizenhatan négy-négy friss szelvényt, amazok négyen pedig zseborát kapnak. A tizenhatnak is öt forintjába kerül a heccz, mert egy forintért veszik az első szelvényt s négy forintért a gyárosnak négy, forgalomban még nem levő szelvényét. Az a bizonyos törzs-szelvény arra

való, hogy ezzel a szelvénytulajdonos magát a gyáros előtt igazolhassa.

Látjuk tehát, hogy a lavina nőttön nő és hamarosan megszorodik azoknak a száma, akik a trükknek felülnek. Mert amikor harmadkézbe kerülnek a szelvények, már 64 a megrendelők száma a negyedik személyek kétszázötvenhatan s az ötödikek már ezren felül vannak.

Ekkor aztán bekövetkezik a fordulat. A megnövekedett hólabda, mely a hegyoldalon vehemens gyorsasággal gurult le, valahol a völgyben — megreked. Megreked a szó szoros értelmében, mert nincs, aki a szelvényeket magához váltsa és újabb megrendeléseket tegyen. Már pedig ha csak egy szelvényt is nem sóz az órára reflektáló egy balek nyakába, de hármon sikerül tulajdona, akkor nincsen semmi követelése a gyároson. És nem okoskodhatik valaki így:

— Vettem öt szelvényt öt forintért és tudtam hármon három forintért. A negyedik nálam ragadt. Ezt odaajándékozom valakinek — ingyen. Akkor az óra egy forint helyett két forintomban jön. Hadd legyen egyszer a svájczernak is karácsonya:

Ez az okoskodás csak részben áll. Karácsonya a svájczernak, az van, de a boldogtalan hólabdázó még sem kapja meg az ajándék órát. Mert a gyárosra nézve egészen mindegy, hogy a négy szelvényt nyereséggel vagy veszteséggel adták-e át, ez mindenkinek az egyéni gusztsától függ, de az már fontos, hogy a négy coupon-tulajdonos a friss szelvényekért járó négy forintotok postára tegye. Már pedig aki az első szelvényért is sajnálja a forintot, az a négyet bizonyosan sajnálni fogja. Ilyenkor a gyáros zsebeli be a pénzeket, anélkül, hogy bárminő ellenértéket adna értük. És az üzletből akkor huzza a gyáros a legnagyobb

hasznot, amikor megakad a lavina s a hólabdázó „palik“ nem tudnak a szelvényeken tulajdoni, mert senki sem vállalkozik a hólabda görgetésére. Nagyon valószínűen sok jó magyar forint vándorolt be e modern család levezető csatornáján át a svájci gyárosok zsebébe, amely pénzeknek pedig idehaza száz meg egy helyre lett volna.

De kérdés az, hogy igazán ingyenóra-e az az óra? Határozottan nem. Sőt tulfizetett erősen tulfizetett óra. Ingyenes csak az első és második személyek szempontjából, akikről még megváltják a négy szelvényt négy forintért. De objektíve nézzük a dolgot, hogy mit is kap és mit ad a svájci gyáros, akkor hull csak le a lepel a mezitelen csalásról. Mert a gyáros akkor ad órát a legelső szelvényesnek, ha a négy második már beküldte hozzá a szelvényekért járó négy-négy, azaz tizenhat forintot. Tehát tizenhat forint ellenértékül ad egy néhány koronát érő zseborát, körülbelül huszonöt százalékos. A szelvényesek viselnek minden kockázatot, a gyárosnak biztos a maga négyszeres nyeresége. Sőt legvégül biztos számára az a haszon is, amelyért cserébe semminemű ellenértéket nem kell adnia. Nem szabad felülni e huszadik századbeli, nagy kaliberű svindlinek és eképen megkárosítani a tisztességes iparost, a tisztességes magyar kereskedőt.

Különösen a „Fidelitas“ svájci cég fejlesztette ki annyira e rendszert, hogy már valóságos lavinává nőtt a kis hólabda és eltemetéssel fenyegeti a magyar órásiipart.

A piacon a kofa „Fidelitas“ szelvényt ajánl megvételre, ugyanezt teszi a kishivatalnok, a hivatalszolga, boltosinas és a házmester. És hogyha végre a „jó“ hólabda szelvény birtokunkba kerül, elköltöttünk néhány koronát és kapunk egy használhatatlan, rossz órát.

neki kétszáz, de az egy se lesz beírva a papírosba. S ha az ember valami ülésre a község házára megy, hallhatja a panaszt, hogy kevés a hivatalban a munkaerő, szaporodik a munka, még legalább egy segédjegyző kellene.

— Hát persze — mondja Szücs Boruzs Mihály — ha ilyen haszontalanságokra prédálják az időt. Aztán kinek kellene azok a csirkeszámok?

— Az állam kívánja.

Szücs Boruzs mond egy mérges kiszólást az államra.

— Ez az — véli — ez az. A község háza embereit mi fizetjük a magunk külön adójából és mi sohasem kívánunk tőlük ilyen dolgokat. Ha az államnak kellene a csirkeszámok, meg a pulykaszámok, irassa össze a maga pénzén.

Igy zsörtölődik Szücs Boruzs Mihály,

aki különben maga sem tudja, hogy mekkora igazat mondott. De azért beadja a derekát. Bemondja, hogy mije van, hány ló, tehén, hány üsző legel odakint a pusztán a rideg gulyában, hány itthon a tyuk, kacsa, s hány van odakint a tanyán (igaz ni, még a padlásra is föl kell menni, összeolvasni a galambokat — ez már csakugyan nevetséges és furcsa kitalálás.) No és a dolog megy így tovább. Már nem olyan nehézkes a nép, különösen a jegyzőjével szemben. Régebben, mikor az eperfákat iratta össze az állam volt aki mérgében inkább kivágta csak hogy a papírosba bele ne kerüljön, más meg volt, aki bemeszelte valamennyit fehérre, hogy hátha majd akkor nem ismernek rá.

Beadta mindenki szépen sorjában az adatokat, csak özvegy Nagy Szabó Pálné kért a bejelentésre hat napi haladékot, mivel hogy akkorra megellik a tehén s ha már

meg kell lenni ennek a dolognak, legyen benne a borju is az anyakönyvben.

— Nem anyakönyv ez — mondta a jegyző — hanem statisztikai kimutatás, szülém.

— Nono, szólt Nagy Szabó Pálné asszonyom — egyremegy az, kérem alássan, egyik árkus papíros olyan, mint a másik árkus.

Apránként rendbe került így a dolog, csak még az öreg Sóvágó Kuriai Dömötör bejelentései hiányoztak, mert nincsen itthon az öreg, valamelyik tanyáján tartózkodik, van neki három is. Terhes állapot az ilyen vagyonság, mert az eféle ember örökké kóborog, még utána sem lehet menni, mert ha az egyik tanyáján keresik, bizonyosan a másikon van. Be kell az ilyen várni, míg a maga jószántából hazatér a faluba.

Haza is tért idő múltán, de abban „az

A tíz évvel ezelőtt e tárgyban kibocsátott és ma is érvényben levő rendelet szerint a hólabdaszerű elárúsítást az ipartörvény 158. §-a alapján büntették, a mely szigorú megtorlás nem is maradt hatás nélkül, mert hazai cégek ma már már nem merik megkísérelni az elárúsításnak ezt a módját. Ugyanezen rendelettel kapcsolatosan, a miniszter a hólabda-szelvényeket kilitolta a postai szállításból.

Ámde ezek az intézkedések nem elég hatályosak arra, hogy a külföldi cégek részéről hazánkban üzött hólabdarendszerű elárúsítást meggátolják, vagy büntető eljárás útján megtorolják. A helyzet tehát ma az, hogy míg a külföldi cégek vigan garázdálkodhatnak, addig a magyar iparossal szemben a legszigorubb rendszabályok alkalmazhatók.

A kereskedelmi testületek szorgalmazták a hólabdarendszerű elárúsítás meggátolását a külföldi cégek részéről, de a miniszter ezt a kérelmet nem találta teljesíthetőnek. A Fidelitas tehát tovább garázdálkodhat, ahogy jól esik neki. Küldheti zsákszámba hagymaóráit, az egész magyar társadalom ügynökösködköthetik neki.

Mindössze a „Magyar órák országos szövetsége“ mozdult meg újabban s felhívta tagjait, hogy a Fidelitas nevű svajci óraszétküldési ház forgalomban lévő óráit a jövőben javítás eeljából ne fogadják el, mivel ez a cég a tiltott hólabda-rendszerrel valósággal elárásztotta szemét óráival az országot. A nagyközönséget pedig a saját érdekében kéri a Szövetség, hogy ilyen órát se ne vásároljon, se pedig a szelvények terjesztésében ne vegyen részt. A Szövetség ezenkívül nagy küldöttséggel járul a napokban a kereskedelmi miniszter elé, hogy megfelelő védel-

met kérjen a külföldi cégeknek hólabdarendszerű elárúsításai ellen.

Nálunk Budafokon és a két Tétényben is sokkal jobban el van terjedve a Hólabdaszelvényekkel való ipar-gyilkolás, mintsem azt gondolnánk. Nem győzzük hát eléggé erős hangon figyelmeztetni az elárúsító közönséget, hogy ne üljön fel a szelvényekkel házalóknak. Már csak azért se, hogy *postahivatalainknak talán eszébe jut a régi rendelet s lefoglalják a svájci hólabdás leveleket és csomagokat s akkor a szelvényt-vevő kidobta ugyan a pénzét, de legalább nem kap érte semmit.*

Jules.

HETI HIREK.

Le akarta ütni az apját. Werl Jakab budafoki lakost múlt hó 28-án a katonaságtól szabadságra hazajött hasonnevű fia. Nyolc napon tul gyógyuló testi sértést ejtett rajta, miért is feljelentés megtörtént ellene.

Harapós kutyák az utcán. Újabban több felé szabadon hagyják kószálni harapós kutyáikat, mig egyszer alapos pénzbüntetéssel el nem veszik az ilyen gondatlanságtól az illetők kedvét. Múlt hó utolsó napjai egyikén Haász Teréz budafoki, Kossuth Lajos-utcai lakos kutyája úgy megmarta Eberhardt Vilmosné szül. Kiss Juliannát, hogy 20 napon tul gyógyuló sebével Pesten fekszik a kórházban. Haász Teréz ellen a büntető eljárás folyamatba van.

A Budafoki Zeneegyesület a budapesti „Tipographia“ zenekara közreműködésével 3-án a Wagner vendéglő helyiségében hangversenyt rendez. Kezdeté esti 1/2 8 órakor; belépti díj: 1 korona. Hangverseny után tánc.

Öngyilkosság. Szabó Antal, 64 éves budafoki szőlőmunkás Veréb-u. 4. sz. lakásán husvétvasárnap d. u. 3 órakor halántékán lőtte magát és szörnyet halt. Tettének oka ösmeretlen.

Léghajó haladt el husvéthétfőn reggel 8 óra tájban községünk fölött. Ugy értesülünk, hogy a „Turul“ lebegett tova, melyen több katonatiszt indult eddig ismeretlen végpont felé légi utazásra.

Dühöng a tifusz és kanyaró a legnagyobb mértékben Budafokon. Az okra nem is kell rámutatnunk, a községi hivatalos lap is nyilvánosságra hozza: a rossz víz, a büzös árkok, pocsolyák, a minden kritikán alul álló vízmű, a csatornázás hiánya, a mit sem érő járványkórház az oka. De mi szeretnők még azt is tudni: ki az oka mindezeknek, illetve ki viseli a járványért a felelősséget? A két betegség mindjobban terjed, úgy hogy 30-án az összes állami elemi iskolákat is bezárták, mert osztályonként 14—16 tanuló lett már beteg, a bezárás tartama még bizonytalan.

A könyöradomány-csaló (kiről lapunk március 6-iki számában emlékeztünk meg) itt hagyott ingóságait 31-én d. u. árverezték el. A csordás udvarán tartott árverésen 15—18 ember volt jelen; két lovat összesen 35, egy kocsit 18, egy kerékpárt 9 s egy lószerszámot 2 kornáért adtak el.

Dr. Székely Kornél fogorvos specialista szombat és vasárnap d. e. 9—12 Budafok, Kossuth Lajos-utca 56. sz. alatt rendel.

Esküdtbírák kisorsolása. A pestvidéki törvényszéken április 18-án kezdődő ülészakra most sorsolták ki az esküdtteket. A Dunáninnenről mindössze egy ember jutott be a pótesküdték közé: Pabar Dezső budafoki fényképész.

ügy érdemére nézve“ nem volt köszönet. Kiküldték hozzá a házához a kisbíró, hogy sziveskedjen Dömötör uram bemondani a számokat.

— Ahán — mondta Sónvágó Kuriai — hallottam már felőle, még a tanyákon is ment róla szó, hogy milyen felfordulást csináltak idebent a faluban. Mondd csak meg odabent, hogy tiszteltetem a jegyző urat, de nem mondhatom meg darabszám a tyukokat, mert nem tudom, hogy hányan vannak.

— De gazduram — szolt a kisbíró — annak meg kell lenni, az állam kívánja.

— Az állam? — veti oda gunyosan Sónvágó — az állam? De nagy ur lett az is! Mit kalamol bele az én vagyonomba? Ha akarom, van hatszáz tyukom, ha akarom, holnap belevetem mind a tóba, aztán egy

sincsen, no. Punktum. Csak azért is punktum.

A kisbíró így nem sok eredményrel ment vissza. A jegyző csak megint elküldte, hogy tisztelteti Dömötör öreg gazdát, ne okoskodjon. De Dömötör megszegte magát, hogy nem és nem, csak azért sem.

— Különben pedig — üzentette mérgegesen — ha olyan nagyon kíváncsi a tanyai tyukokra az állam, olvassa össze maga az állam.

Sónvágó Kurai csökönyössége is akadályozta a „tyukok anyakönyvének“ létrejöttét pedig közeledett már a terminus, amikorra be kellett volna küldeni. Kissé kellemetlen. Törvény van róla, hogy a statisztikai adatokat meg kell csinálni, (hogy háznumerusok vannak-e beleírva, az más kérdés) s ha valaki nem csinálja meg, az államnak joga van más által csináltatni meg. Itt hát nincs más

mód, minthogy a jegyző elmegy és személyesen tiszteleg Dömötör urnál a kacaszámok ügyében.

— Ugyan bátyám — mondta neki, mikor odament — maga okos ember, bíróviselt ember . . .

— Hát hiszen éppen azért — vágott belé Sónvágó.

— Már minden ember beadta azokat a számokat az egész faluból, csak éppen bátyám uram nem. Hát miről jó ez a kötözködés?

— Hát — felelte az öreg — nézze csak jegyző ur, nem akartam a kisbíróval üzengetni, nehogy szétvigye a hirt a faluban. De magának megmondom. Azért nem adom oda számokat, mert ebből az egész dologból adó lesz. Adóemelés lesz, olyan igaz, mint ahogy én élek. Nagy bajok lesznek ebből. Mert nem mondom, hogy sincsen a

A bizalom. Vagy ha jobban tetszik a sikkasztó aljegyző. Kolláth György erzsébetfalvi aljegyző a község kárára elkövetett nagyobb sikkasztás után megszökött. Kolláth Bakk Kálmán pénztáros halála után Erzsébetfalva vagyonát kezelte. A hűtlen tisztviselő két nappal ezelőtt eltávozott Erzsébetfalváról, anélkül, hogy a pénztár kulcsát átadta volna valakinek. A község házában tanácsalattal állottak a bezárt kassza előtt, mire a főjegyző telefonon bejelentette az esetet a ráckevei főszolgabíróknak, aki nyomban Erzsébetfalvára sietett. Felnyitották a pénztárt, amely a legnagyobb meglepetésükre teljesen üres volt. A rovancsolás után kiderült, hogy 53.802 korona és 20 fillér hiányzik a kasszából. Rudnyánszky főszolgabíró nyomban jelentést tett a sikkasztásról az ügyészségnek és az alispáni hivatalnak. A vizsgálóbíró kiadta az elfogató parancsot Kolláth György ellen. Csütörtökön délelőtt fordulat következett be a nyomozás ügyében. A budapesti rendőrség távirati értesítést kapott Felső-Üröghről, hogy Kolláth Györgynét kis gyermekével letartóztatta az ottani csendőrség. A főkapitányságon azt hiszik, hogy a házaspár együtt szökött meg s most már remélik, hogy a helyes nyomon indulva, Kolláthot is hamarosan letartóztathatják. Ha még idejében sikerül elcsipni a sikkasztót, akkor talán megtérül Erzsébetfalva kárának legnagyobb része. Tanulság pedig, hogy az alkalom becsstelenné teheti a legtisztességesebb embert is. Kolláth tettének is az az oka, aki könnyelmű bizalomból nem ellenőrizte őt kellő módon.

SPORT.

A régi magyar játékok. Igazi örömmel és benső meglepődéssel tapasztalhatja néhány év óta minden igaz barátja az ifjúságnak, hogy az egészséges testi nevelés gen nagy fontosságát végre azok a bizonyos „intéző körök“ is fölismerték és tőlük telhető módon rajta vannak, hogy az iskolák ide vonatkozó intézkedéseit ne csak előmozdítsák, hanem sok dologban ők maguk is megtegyék a szükségesnek mutató kezdeményező lépést. Frisebb levegő áramlik felülről is a középiskolák ifjúsága felé a testi nevelés kérdéseiben és ennek, mint minden becses dolognak, csak örülni lehet. A külföldi példákra való hivatkozás, melyet nálunk nem igen szokás elengedni, ha egyik magyar ember a maga fölényes tájékozottságával akarja nem annyira elkábitani, mint inkább megszégyeníteni (pukkasztani) a másik magyar embert — ma már oly mérvű banalitás lenne, melyet izléses ember aligha kockáztat meg. Holott bizonyos óvatossággal még mindig rá lehetne mutatni, Angliáról nem is szólva, kivált a német fiatalság nevelésére, hol a számtalan turista, lövész, torna, evezős, stb. egyesület, jóformán az egész ifjúságot, mint egységesen tömör testületet, toborozza ugyanegy zászló alá, ugyanegy cél érdekében, mindenben egyöntetű és hasonló elvek alapján, melyeknek végső értékes célja — az állam java. Nem anachronizmus, hogy a német „Burschenschaftok“ ma is csak úgy virulnak, mint száz évvel ezelőtt és nem véletlen, hogy a sokféle ifjúsági „Verein“ ősi szokásokon alakuló statutumai mindmáig változatlanul fennállanak, sőt kötelező erővel szivják magukba az egyetemek érettebb ifjúságát. Nálunk ilyenféle egyesületek sohasem voltak és ma sincsenek. A magyar ifju heve-

sebben lüktető keleti vére nem igen türi a fegyelmet és sokkal lazábban ragaszkodik régi játékos hagyományaihoz is, mint a német. A germán fiatalság régi játékaival változatlanul megvannak ma is; elfogadják az újakat is, de kedvükért nem vetik sutba a régieket sem. Nálunk egész sereg izomfejlesztő, egészséges, fürge játéknak ugyyszólván nyoma sem maradt. Hová lett a régebben szélteben játszott „cigle“, „kifutó“, „körbenforgó“, „büdü“ vagy a nyolcas, tizenhatos „kótya“, ez a sok testi ügyességet megkövetelő, eleven, pompás labdajáték, melynek hangos lármájától még csak huszonöt évvel ezelőtt is ugyancsak visszhangzottak a különféle iskolák külső „kuriái“ vagy más, játékokra rendeltetett szabad udvarai. A mai generáció legjava része e régi játékoknak már a nevét sem ismeri. Kivesztek az emlékezetből. eltűntek nyom nélkül, mint az egykori iskolai intézmények minden előnyeikkel és hátrányaikkal, dignitásaikkal és önállóságra nevelő paedagógiai értékeikkel. A magyar fiatalság az Angliából importált labdarugásnál ma alig játszik egyebet. Egészséges, edző, ügyes játék ez is, főleg ha nem fajul brutalitássá, de nagy kár, hogy a tornatanár urak nem ássák ki a feledésből és nem szereltetik meg ismét az ifjúsággal a régi magyar játékokat is, melyek semmivel sem voltak rosszabbak, mint a most minden egyebet monopolizáló labdarugás, mely kétségtelenül szintén izomfejlesztő sport, de arra egyáltalán nem alkalmas, hogy az ifjúságot bizonyos hajlékony graciozításhoz szoktassa testének fürge mozgásában — a football alig elkerülhető durvaságai nélkül. Régi magyar játékaink tizedrész annyi véletlen szerencsétlenséggel sem jártak, mint ez a most korlátlan uralmon levő labdarugás, vagy többi idegen társai, melyek a magunk játékaikat ki-

majsai részi tanyámon négyszáz pulyka, mert van. Hát azt most beírnák. De tudhatja jól, hogy ha a pulykába belelűt a dög, egy hét alatt elpusztulhat mind a négyszáz. De azt aztán már nem írják be. Ott marad a nevem után a négyszáz pulyka, azután adóztatnak, ami nincsen. Hát ezért nem adom be a számokat. Ha kell az államnak, menjen érte maga. Talán akkor eláll a szándékától.

A jegyző most már elővette az ékesszólást és magyarázgatott. Hogy mi az a statisztika. Hogy mire kell az. Nemzetgazdasági érdek, satöbbi.

— Komédia — legyintett a kezével az öreg. — Ahol nincsen semmi, ott hiába írják. Ahol meg van, az akkor is meg van, ha nem írják be a papírosokba. Furfang van itt, adónak kell az az összeírás, nem másnak.

De hát a jegyző még tovább beszélt s a nyakas magyar kezdett hajlani a szóra.

Mert úgy lehet, a király is megnézi azokat az összeírásokat, furcsa volna, ha az egész falu benne van s öreg Sóvágó Kurai Dömötör uram hiányzik.

— Hát hiszen — mondta pislogva Dömötör — ami azt illeti, hát hiszen csak ugyan . . . ha éppen ő szent felsége is benne van az érdekelttségbe . . . Én a királynak hü embere vagyok egészen azóta, mióta hatvanhétben kitesztvéresültünk . . . hát, majd alszok én erre egyet.

Az öreg aludt rá egyet. Valami sokat nem tud már az ilyen nagykoru ember aludni. Meghánytá-vetette, hogy tényleg mi lenne, ha a király csakugyan a kezébe venné azt a könyvet s nem találná benne a nevét.

— Ej, ej — gondolná — Sóvágó Kurai Dömötör hü emberem, hát ez a kitesztvéresülés?

Másnap csakugyan be is küldte az ada-

tokat a község házára. Egy-két rugott csikót mégis kihagyott belőle, nem muszáj a felsőbb hatalmaknak még azokról is tudni. Így aztán a statisztika el is készült (fődolog, hogy a számok balról jobbra és felülről lefelé egyezzenek), aláíratott, elment s többé a faluban hirt sem hallottak felőle.

Valami másfél év múlva a jegyző bent van a városban az adókövető bizottság ülésén. Mellette mint bizalmiférfit a falu vénjei közül öreg Sóvágó Kurai Dömötör. Megy a társalgás, amint szokás. Olyan törvényszékforma képe van ennek. Ott az ügyész mindenkit le akar csukatni, az ügyvéd meg mindenkit ki akar szabadítani. Itt a fiánc mindenkinek emelni akarja az adóját és senki sem akarja, hogy emeljék az adóját.

Pedig biz azt emelik. A jegyző megdöbbenve hallja, hogy a falut ugyancsak srófolják. Alig akad gazda, akinek ne emelnék az

törültek az emlékezetből. A német példára való hivatkozást tehát mégis csak meg lehet szerényen kockáztatni, midőn megegyeszer ideírjuk, hogy a football ott is népszerű, de az idegen import kedvéért a germán fiatal-ság egyetlenegy régi nemzeti játékát sem lökte sutba. A hagyományok tisztelete pedig még a legjelentéktelenebb dolgokban is oly becses faji vonás, hogy bátran lehet a nemzet jövőjének nagyságának egyik leginkább megbízható fokmérője.

Kiváncsiak vagyunk, hogy ujonnan alakuló ifjúsági kör programjába veszi-e a régi magyar játékok kultiválását, vagy önképzőköri dolgozat-gyárnak indul. És bizodalommal várjuk, hogy iskoláink hazafias tanári és tanítói kara az év végén nem csak ifjúsági football-versenyekről számol be, hanem a „negymétá”-ról s más olyanról is, amelyekről mi már azt sem tudjuk: paprikával eszik-e, vagy ásóval szedik ki a földből.

Vegyes.

A kanári madarak ápolása. A kanári madarakat helytelen megfigyelések alapján, vagy talán elegendő természetrajzi ismeretek hiányában valóban nagyon gyakran oly műveleteknek vetik alá, melyek nemcsak fájdalommal, kellemetlen érzéssel járnak, hanem egyenesen károsak, ártalmasak, sőt életüket is veszélyeztetik. Ilyen eljárás többek között a kanári madarak fartömirigyének nyomogatása vagy felszurása, melyet különösen némely madárkereskedők üznek nagy kedvteléssel és „szakértelemmel”. Nézetük szerint az ebben a mirigyben elválasztott faggyuszerű váladék pangása, beszáradása „sorvadást” okoz, ezért két hüvelykujjuk körmeivel kétoldalt erősen megnyomják a mirigyét, mire abból nem-

csak az esetleg benne levő váladék, hanem gyakran az erős, durva nyomás következtében még véres savó is ürül ki. Még súlyosabb beavatkozás az, amikor gombostűvel be-, sőt átszurják a mirigyét és hashártyát sebzik meg. Ilyen „operációk” után a keletkezett sebek hegedésével természetesen még szűkebb lesz a mirigy kivezető csöve s a váladék még nehezebben ürülhetne ki, ha ugyan a hashártyagyulladás már korábban véget nem vetne az ilyen állapot szenvedésének.

A kanári madarak ápolása közben is sokan csupa jóakarathból oly hibákat követnek el, amelyek állatkinzás számba mennek, sőt végzetesek is lehetnek az állat életére.

A kanári madár ápolásának első és legfontosabb kelléke a tisztaság. A legcélszerűbb berendezésű kalitkában, a legjobb esés mellett sem érzi jól magát, nem fejlődik a szennyesen tartott madár. A tisztaság leginkább a tollazatról ri le, a tollruhárol következtetést lehet vonni a kanári madár ápolására is. Nemcsak a kalitkát kell naponta kintisztogatni (kéthetenként pedig kiforrázní), hanem a madarat is meg kell fürdetni. Némelyek madaraikat mesterségesen, erőszakosan fürdetik, mossák; különösen a franciák körében szokásos ez az eljárás. Ez azonban mellőzhető, mert az ilyenkor ellenkező madár néha az erősebb fogás következtében holtan marad a fürdető kezében. E helyett teljesen elegendő a déli órákban, a nap melegebb szakában fürdőt adni. Nyáron nagy melegben naponkint kétszer is fürdhet a kanári madár, míg hűvösebb időben lehetőleg mellőzni kell ezt; a fürdő nem árt a költés idejében sem. Fürdésre csak állott vizet szabad használni. Fürdőedénynek legalkalmasabb az üvegből, porcellánból készült, ellenben nem célszerű az olyan, melynek farészei is vannak, mert ez csakhamar

kellemetlen szagúvá válik, a bádogból készült pedig könnyen megrozsdásodik.

Hiányos tisztaság esetén, rossz kalitkában szerfölött könnyen és gyorsan befészkelik magukat magukat a bőr-élősködők, melyek közül kanári madarakon leggyakoribb a *Dermanyssus avium* nevű, sárgás-fehér, ha vérrel teleszívta magát, szabad szemmel is jól meglátható, vérvörös atkafaj. Nappal ezek a kalitkák hasadékaiban, az ugrófában húzódnak meg, míg éjjel vagy besötétítve, letakarva a kalitkát, nappal is a madár testére vándorolnak, belőle vért szívnak és a madarat annyira nyugtalanítják, hogy az e miatt kifejlődő kopaszodással kapcsolatos vérfogyottság és soványodás elhullásra is vezethet. Budapesten feltűnően nagy mértékben el van terjedve ez az élősködő, ugyanarra, hogy a gyógyítás alá kerülő beteg kanári madarak 29—40 százalékán már a szárnytollak belső felületén meg lehet találni az atkákat. Ezért nem lehet eléggé hangsúlyozni nálunk a madarak tisztántartásának szükségességét. Mihelyt a kanári madár nyugtalan, tollait tépi vagy csipegeti, azonnal ki kell forrázni a kalitkát, minden berendezési tárgyával egyetemben; ilyenkor az ugrópálcikák fölmetszése után bennük rendszerint apró barna, vörös vagy fekete pontok alakjában megtalálhatók az atkák, míg a kanári madáron magán nehezebben lehet őket fölismerni. Általában különösen sem ajánlatos a kanári madarakat, különösen a nyugtalanabb, felénkebb természetűeket, kevésbé szelídítetteket, minden különösebb ok és cél nélkül kézbe fogdosni. Kevésbé gyakorlott kéznek ritkán sikerül a kanári madarat megfogni anélkül, hogy az egy pár tollát el ne vcsztené, minek egyes madaraknál azután az szokott lenni a következménye, hogy e miatt hosszabb ideig nem énekelnek. Máskor még súlyosabb következményei lehetnek az ilyen műveletnek. Nem egyszer van alkalmam észlelni, hogy az így, erőszakosan kifogott madár, néhány perc múlva holtan marad a kezében. A halál okát a nagy ijedségben, felindulásban, „agyrázkodás”-ban szokták keresni, rendszerint azonban a kéz nyomása következtében fullad meg a madár.

A kanári madárhoz megfogásánál lassan, óvatosan kell közeledni, aztán határozott, de azért gyöngéd mozdulattal megfogni, mert ha feléje vagy utána kapkodnak, a kalitka falához veri magát s megüti, megsebzí testét; az ilyen megrémítést a madár megjegyzi magának és még felénkebbé, ijedősebbé lesz, úgy, hogy megriad már akkor is, ha csak közelednek feléje. Nem szabad továbbá a kanári madarat sohasem szárnyainál fogva tartani, kiemelni, minthogy ilyenkor nemcsak tollait tépheti ki, hanem szárnyait is eltörheti.

Legcélszerűbb a kanári madarat lazán, de biztosan, mind az öt ujjal bezárt tenyér-

adóját. Azt mondják: birja. De hát honnét tudják ezek az urak, hogy birja? Föl is emelkedik hát szólásra, hogy de urak az Isten sze:elméért, mit csináltok? Hiszen láthatjátok, a föld is beteg, a társadalom is beteg, drágább a munkabér, az élet, a föld meg kevesebbet terem, mint máskor. Hiszen a nép egy részének megélhetése sincsen, csak tengődik, örül, ha kenyéren átvergődheti a telet.

Erre az asztaltól fölugrik egy fiatalosabb pénzügyi titkárforma, a másik szobába megy és onnan egy könyvet hoz. A statisztika könyvét. Abból kiolvassa, hogy a jegyző nézete téves. A faluban a jólét emelkedik. Ime itt a hivatalos adatok. Ennyi meg ezer birka, kecske, tyúk, liba, kacska, malac, süldő disznó, öreg disznó, pulyka, galamb, gyöngytyúk, tehén, borju — hiszen — kiált föl — ily gazdagság, hogy akár egy világvárost elláthatnának élmezéssel!

Egy kis csönd van. Öreg Sóvágó Kurai Dömötör meghuzza a jegyző kabátját s odasugja neki:

— Amit mondtam, megmondtam. A könyv nem a király részére csinálódott . . .

— Hát — mondja a jegyző a vasuti kocsiban, ahol elbeszélte ezt a történetet — a természetes ész okos megnyilvánulásai-
val talán senki sem találkozik annyiszor, mint mi, akik közte élünk. De így még nem piritottak rám sohasem. Meg is mondta az öreg Dömötör, mikor a szobából leforrázva kijöttünk:

— Azért, hogy nem jártam sok iskolát, én tőlem is lehet tanulni. Tanulja meg jegyző ur, hogy ha már az állam összeirat valamit, abbul nem lehet más, mint vagy katonasorozás, vagy adóemelés.

Tömörkény István.

ben tartani, mert így megfogva nem sérülhet meg, de ki sem szabadulhat a vizsgálat vagy gyógyítás ideje alatt. Nyugtalanabb, félénk madarak megfogása előtt ajánlatos a katitkából az ugró-fácskákat kiszedni és azután tiszta fehér kendő segítségével fogni meg a madarat.

Különösen óvatos és gyöngéd bánásmódot igényelnek a kanári madarak a vedlés idején; ilyenkor a legjobb meg nem fogni őket. Vedléskor a madarakat jobban s erősebben is kell táplálni (tojással, stb.) s a fris tollakra különösen ügyelni kell, hogy meg ne sérüljenek.

Budafok-Tétényi Lapok.

Ezennel előfizetést nyitunk a „Budafok-Tétényi Lapok“-ra. Kérjük Budafok, Nagy- és Kistétény, Albertfalva, a Baross Gábor-telep, Érd, Sóskút, Szentpéter, Budaörs, Kőerberek, Bia, Torbágy és Martonvásár azon intelligens közönségét, mely szükségét érzi egy modern hetilap fennállásának: legyen szives saját érdekében előfizetni.

Belmunkatársaink:

Anders Ramsay, Farkas Emőd, Feleki Sándor, szentkirályi Flórián Gyula, Hajdu Endre, Heymann Károly, Margitay Béla, Montag Henrik, Óhegyi Gyula, Óhegyi Lajos, Péchy Erzsike, dr. Rosenberg Zoltán, Kovács Ottó, eőri Szabó Ernő, Váray Kálmán.

Nem egy ember vállalkozása ez a lap, egyesült erővel fogott össze több hivatásos és nem hivatásos író, hirlapíró és szakíró, hogy olyan lapot adjon a budafokvidéki közönség kezébe, mely messze felülálljon a vidéki lapok átlagos niveaujának. Ezt a lapot lekenyerezni, elhallgattatni, megfizetni, megvenni vagy terrorizálni nem lehet. A kormánytól, pártoktól, községektől és egyénektől teljesen függetlenül szolgálja ez a lap az igazságot és a közérdeket még akkor is, ha az némely egyéneknek kellemetlen volna.

Helyi lapra nagy szüksége van a közönségnek, hiszen a helyi érdeket a fővárosi nagy lapok nem szolgálhatják eléggé. De pótolni fogja lapunk a napilapot is, amennyiben essay és szemleszerű összefoglalásban utóbb ösmertetni fogja az elmúlt hét fontosabb eseményét úgy, hogy mint kortörténeti forrásmunka, ne csak pillanatnyi, hanem maradandó becsü tára legyen e lap az általános hírszolgálatnak s a budafokvidéki társadalom speciális életének. Tizenhat oldal terjedelmű lesz a lap rendszeren, most még csak azért nem tudjuk ezt betartani, mert nem találtunk megfelelő nyomdára.

Politikai rovatunk számára több kiváló notabilitás közreműködése van biztosítva, bár egyelőre csak a világpolitika általános helyzetét akarjuk olvasóink számára megvilágítani. E mellett a budafokvidéki közügyek ismertetése, tervek nyilvánossá tétele, megvilágítása, megbeszélése, a községi közigazgatás figyelmes szemlélete, bírálata, más községek közigazgatásával való okszerű összehasonlítása és mérlegelése, szóval a a közjólét fejlesztése és a közélet megfigyelése lesz a mi fő feladatunk. Helyet adunk lapunkban minden tárgyilagos véleménynek és ellenvéleménynek, a döntési pedig fenntartjuk a kialakult véleménynyel bíró nagy közönségnek.

Rovatainkban röviden megemlékezünk minden maradandóbb értékű érdekes eseményről. Regényeinket neves külföldi írók írják, első regényünk, melynek elejét ujonnan belépő előfizetőinknek kívánatukra készséggel megküldünk, Budafok környékén játszik s egy elrejtett kincsről szól. Hogy érdekesebbé tegyük a dolgot: elásattunk egy helyen 10 aranyat, a regényfolytatásokban erre célzás lesz s ha a figyelmes olvasó keresni fogja, egy kis szerencsével rá akadhat. Ha nem: úgy a regény befejezésekor az aranyakat egyik község szegényalapjának fogjuk kifizetni.

A saisonban közölni fogjuk a közeli lát-nivalókat, szórakozó és kirándulóhelyeket, ingyenesen közvetíteni fogjuk a bérbeadó lakásokat, nyilván tartjuk a helyi ipart és kereskedelmet, az országos hírű budafoki borkereskedelem fejlesztése érdekében terjeszteni fogjuk lapunkat a bel- és külföldi borkereskedelmek között.

Mindezekon kívül egyéb dolgokban is szolgálatára fogunk állani közönségünknek. Anyárra kölcsönkönyvtárat és olvasótermet rendezzünk be, mely minden modern segéd-eszközzel, telefonnal stb. fel lesz szerelve. Ha szükség lesz a kérdések szakszerű megbeszélése végett: felolvasásokat, gyűléseket fogunk rendezni s alkalmas helyen a nyártól kezdve mesedélutánokat fogunk tartani közönségünk apró gyermekeinek szórakoztatására.

Személyes polémiákat sohasem folytatunk, hanem e lap mindig a közért fog küzdeni. A közérdek pedig minden ember. Aki tehát e lapot támogatja, olvassa, terjeszti: a köznek tesz szolgálatot és így a saját érdekét is szolgálja. A közönségen a sor, hogy módot adjon terveink beváltására. Bizunk benne, hogy nem fog csalatkozni.

Előfizetési áraink a lap címoldalán olvashatók. Lapunkból készséggel küldünk mutatványszámot, megrendelni pedig vagy postai uton, vagy elárusítóink útján lehet, előfizetési díjat is kizárólag ezek vehetnek fel.

A „Budafok-Tétényi Lapok“
kiadóhivatala.

FEJTÖRŐ.

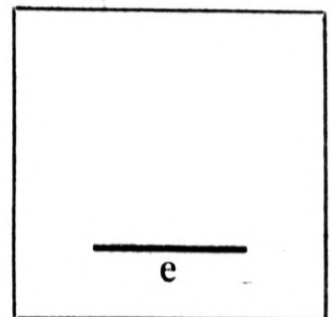
I.
e g r i
l × l = l
b i k a v é r

Mi ez?

II.

Minél alacsonyabb, annál nagyobb.
Mi az?

III.



Megfejtése: egy virágról szóló közmondás.

Tudnivalók:

1. Megfejtési határidő: 1910 április 10.
2. A megfejtések a szerkesztőség címére nyílt levelezőlapra küldendők be.
3. A legalább két rejtvényt helyesen megfejtők közt egy kézfestésű selyem diványpárnát sorsolunk ki.
4. A megfejtéseket, megfejtők és a nyertes nevét lapunk 14-ik számában közöljük.
5. A pályázatban csak lapunk előfizetői vehetnek részt.

A tizedik számban közölt rejtvények megfejtése:

- I. Multadban nincs öröm s jövőben nincs remény.
 - II. Mandátum.
 - III. Nincsen abban semmi virtus.
- Helyesen megfejtették: Nagy István, dr. Németh Péter, Pákozdy András, dr. Ujhelyi Gáspárné, Hermann Endre és Kovács Antalné. Utóbbi nyertes lévén, a kisorsolt aranyórát Budapest, Márta-u. 35/b. II. em. 26. sz. a. lakására már el is küldtük.

REGÉNY.

A Pál-utcai rejtély.

Irta: Conen Doyle.

Angolból fordította: Péchy Erzsike.

(13)
Azután telefonon a fővárosi rendőrségnek jelentette be az esetet és kérte őket, hogy az esetleg arra menekülő tettest vagy tetteseket nyomozzák. Végül néhány titkosrendőrnek Budafokra való kiküldését is kérte, amit tüstént meg is ígértek.

Addig pedig, míg a budapesti detektívek megérkeznek, legcélszerűbbnek látta a rendőrkapitány, hogy a cigányokat hallgassa ki. Kiadta hát a rendeletet, hogy egyenkint vezessék fel hozzá őket. Nagyobb biztonság kedvéért két markos rendőrt is behivatott a szobájába. Megjegyzendő: roppant gyáva ember a tisztelt rendőrkapitány

A cigányok vajdája — úgy látszik — roppant kitanult ember volt és már sokszor lehetett rendőrség és bíróság előtt. Tudta, hogy először is nevét, korát, vallását és a többi általános dolgokat kérdezik tőle. Mikor tehát bevezették, kérdés nélkül rákezdte a maga mondókáját:

— Csókolom a kegyes nagy kezeit nagyméltóságos főrendőr ur! Ázs én nevem könyörgöm alásan

Hanem a rendőrkapitány nem engedte szóhoz jutni a cigányt. Neki módszere volt ilyen esetekre, mikor a gyanusítottból valamást kellett kicsikarni. A módszere pedig, melyet ugyan nem volt még alkalma sohasem kipróbálni, abból állt, hogy egy kérdéssel akart lecsapni a gyanutlan vagy bizakodó tettesre. Rákiáltott hát most is a cigányra:

— Hallod-e, vén gazember! Hát mért gyilkoltátok meg a Hoffmann gróf urat?

Az öreg cigány nagyot nézett. A künnlevő cigánykaraván már bizonyosan megtudta ez idő alatt, hogy mivel vádolják, hanem ő még csak most hallotta a vádat. De azért ez hidegen hagyta. Nem félt; tudta, hogy ő nem bűnös. Meg azután hozzá volt ő már szokva törvény előtt állni.

Megcsóválta a fejét a vén dáde és alázatos nyugodtsággal felelte:

— Ebben az álló helyemben súlyedjék el nagyméltóságos főrendőr uraság, ha csak hallottam is ezelőtt arról, hogy gróf is lakott ebben a városban.

— Lakott bizony te kutyamáju, de az éjjel megölték. Betörték az éjjel a villájába és meggyilkolták. És nagy a valószínűség, hogy ti öltétek meg.

Hanem a dáde készen volt a válasszal.

— Nem öltünk meg mi bizony, nagy méltóságos főrendőr uraság még egy apró

malacskát sem, nemhogy embert öltünk volna. Otthon voltunk mi az egész éjjel. Esett az eső, hát korán lefeküdtünk. Ki se mozdult közülünk egy se.

— Hazudsz te, vén akasztófavirág!

— Sáradjon el a nyelve ebben a minutumban, aki hazudik.

— Beszélni könnyű, hanem bizonyítani nehéz.

— Csókolom a kezeit — lábát nagyméltóságos főrendőr az: tudom ám azt bizonyítani, hogy mi közülünk senki se mozdult ki az egész éjjel.

— Ki volna az a hamis tanu? te cigány!

— Könyörgöm alásan: két rendőr szokott minden este ott ácsorogni a sátorunk körül. Azok majd megmondják: igazat mondok-e vagy sem?

Hát bizony ez igaz volt. Itt hiába volt minden igyekezet. A két őrt álló rendőr kihallgatásátló sok függött s azt mellőzni nem lehetett.

Kénytelen kellett belátta ezt a rendőrkapitány és kiadta a parancsot, hogy az éjjel ott őrtálló két rendőr azonnal jelentkezék.

A nyilvántartásból kitűnt a két rendőr neve s véletlenül, mint naposok benn is voltak az épületben. Pár perc múlva már a rendőrkapitány előtt jelentkeztek. Az pedig szigoruan szól hozzájuk:

— Maguk voltak az éjjel kirendelve a cigányokhoz?

(Folyt. köv.)

„Attila” projectograph mozgófénykép-színház

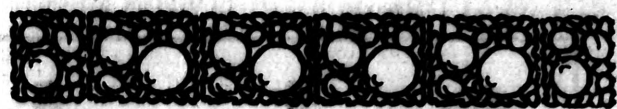
Budafok, Ország-ut 26. Meckl Gusztáv házában.

Műsor: Minden előadás váltakozó műsorral mely bármely budapesti mozgó színház műsorával kiállja a versenyt.

Belépni előadások alatt is lehet. — Előadások tartatnak minden vasár- és ünneppon délután 3 órától.

HELYÁRAK: I. hely 50 fillér, II. hely 40 fillér, III. hely 20 fillér. Gyermeknek I. hely 30, II. hely 20 III. hely 10 fillér. — Előrendő bérlet-jegy 20 előadásra 8 kor Gyermek a délutáni 3—5 óráig tartandó előadásokon I. helyen 20 fill. a II. és III. helyen 10 fill. fizetnek. Szolid, változatos, remek műsor. Vilamos közlekedés 11 óráig. A helyiség modernül van berendezve. Műsorváltás fenntartva. A n. é. közönség pártfogását kéri kiváló tisztelettel. Az igazgatóság

Kárpitos tanoncz
fizetéssel azonnal felvétetik
Bpest, VI., Teréz-körut 39.



Borkereskedők

figyelmébe!

Üveg göngyölő papir,
üveg czimke

olcsón beszerezhető

Kohn és Grünhut cégnél

Budapest, VIII., Aggteleki-utca 10.



Nagy borpince kiadó vagy eladó.
Felvilágosítást:
Budafok, Hosszu-utca 13. sz. a. adnak.



Hirdetések

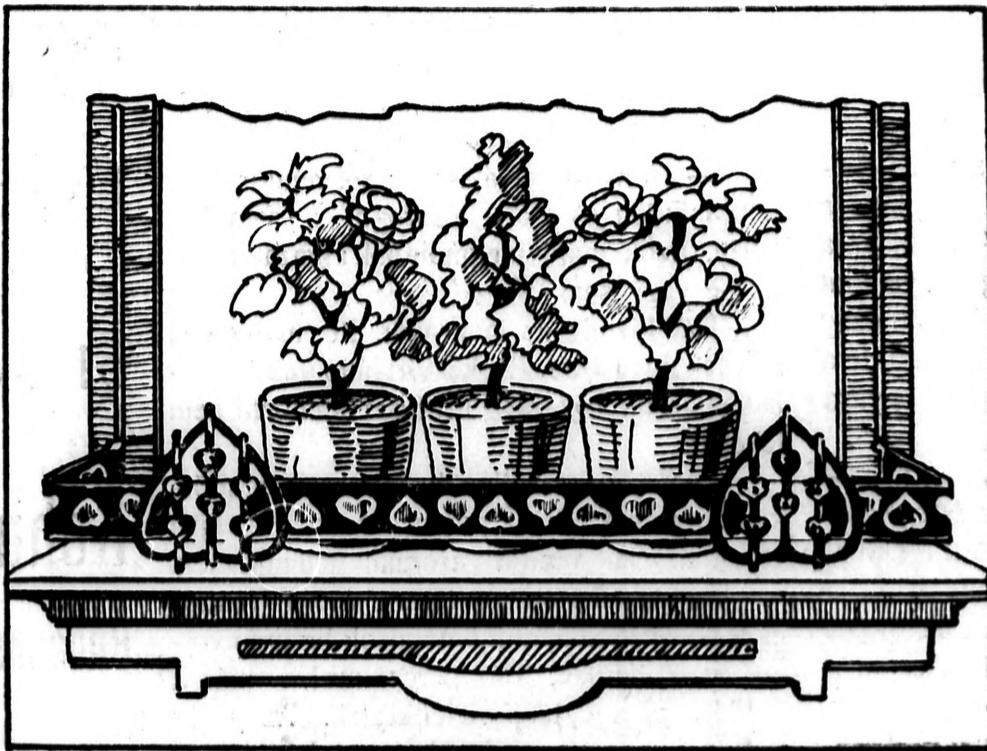
felvétetnek a kiadóhivatalban.

Schmidt -féle törv. védett szabályozható virágrács

Izlésesen festve.

Ára **5** kor.

Diszét képezi az ablaknak és alkalmazhatósága fel-tűnő



Izlésesen festve.

Ára **5** kor.

Kapható Schmidt Bernát Fia Budapest, VI., Szondy-u. 64.

BUDAFOK-TÉTÉNYI LAPOK

POLITIKAI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Főszerkesztő: Dr. Fürth Béla. Felelős szerkesztő: Dr. Lukács Imre.

Főmunkatárs: Dr. Sztéryni Gyula.

Előfizetési ára: Egy évre 5 korona. Félévre 2 korona 50 fillér.

Egyes szám ára 10 fillér:

MUNKATÁRSOK:

Anders Ramsay
Farkas Emőd
Feleki Sándor
szentkirályi Flórián Gyula
Hajdu Endre

Heymann Károly
Kovács Ottó
Margitai Béla
Montag Henrik

Óhegyi Lajos
Péchy Erzsike
dr. Rosenberg Zoltán
eöri Szabó Ernő
Váray Kálmán

GYOMORBAJOSOK FIGYELMÉBE!

Ne vonakodjék, hanem hozassa fogsorait rendbe a 20 év óta fennálló

KROJANKA-féle fogműteremben

(Atelier de confiance.)

Angol légnyomatu, könnyen megszokható és rágáshoz azonnal használható fogak és fogsorok készítése.

Fogkoronák és hidak készítése szavatolt tiszta tallérraranyból.

BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 17. SZÁM. (Barcsay-utca sarok.)



TELEFON 55-16.



Reichenberger

□ Károly □

réz- és ércműgyáros



Budapest, VIII.,
Kender-u. 34.



TELEFON 55-16.



Az Első Budafoki Önálló Keresztény Fogyasztási Szövetkezet

Budafok, Kereszt-utca 3. szám.

Ajánlja dusan felszerelt első minőségű áruraktárát.

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás

mindennemű fűszer, gyarmatáru és háztartási
cikkekből.

Kivonat az árjegyzékből:

Fehér bor literje 60 fillér, siller bor literje 50 fillér, a tagok saját termése. Liszt, Haggemacher-féle: 0, 1 kilo 46 fillér, 1, 1 kilo 45 fillér, 2, 1 kilo 44 fillér, 3, 1 kilo 43 fillér, 4, 1 kilo 42 fillér. Tojás, I. rendű 3 db. 20 fill. Petroleum, I. rendű, literje 22 fillér. Fa, I. rendű, □ m. 7:50 kor. és 8:50 kor. I. rendű porosz-szén mm. 3:80 kor. — Házhöz szállítva mm.-ként 20 fillérrel több.

Az eredeti porosz szállítólevél
üzletünkben megtekinthető.

Takarmányliszt 1 kilogramm 16 fillér, korpa 1 kilogramm 12 fillér.

Legjobb minőségű likőrök, konyak, pálinkák, tea, rum és kétszersült.
Naponta friss pörköltkávé. — Nagyobb rendeléseket kívánatra ingyen
házhöz szállítunk.

Elvállal minden e
szakmába vágó
munkák teljesítését.



Ehrenwald Aladár

kárpitos és diszítő

Budapest, VI., Teréz-körut 39.



Az 1906. évi milánói
kiállításon oklevéllel
.. .. kitüntetve

Legjobb és legegészségesebb szívarkahüvely a

RIZ LABIN 1000 DARAB
(10 doboz.)
2 KORONA.

7000 egy postacsomag. — Franco szállítás. — Visszonteladónak engedmény.

MEGRENDELHETŐ: KOHN ÉS GRÜNHUT
BUDAPEST, VIII. KER., AGGTELEKI-UTCA 10. SZÁM.



Izléses

és modern nyomtatványokat szállít

Kohn és Grünhut

Könyvnyomda. Papirzaeszkögyár. Papirnagykereskedés

Budapest, Aggteleki-utca 10.



védjegy.



védjegy.

Tölthető toll „Füllfeder“

a legjobb gyártmány 1 kor.-tól egész 12 koronáig darabja,

MEGRENDELHETŐ: KOHN ÉS GRÜNHUT

PAPIRNAGYKERESKEDÉSÉBEN

BUDAPEST, VIII. KER., AGGTELEKI-UTCA 10. SZÁM.